

Jugar a un videojoc implica, no una elecció fragmentada, inconnexa i autòmata, sinó una elecció sobre el tipus de societat en què ens pensem que vivim i també el tipus de societat en la qual volem viure.

En aquest sentit, els videojocs de rol *online* no poden entendre's com un fenomen aïllat sinó que tenen relació amb la societat en què vivim i volem viure, en definitiva, màscares que lluiten contra màscares no gaire diferents de les que trobem en d'altres espais de la vida urbana.

Terracota, el Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera (Montsià)

Olga Ralda Bas

Historiadora

El 9 d'agost de 2004 obria les portes **Terracota, Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera**, museu dedicat a la terrissa de la Galera (Montsià) i als seus terrissers, situat als baixos de l'Ajuntament de la Galera, i ocupava un espai on, fins a l'any 1995, hi va haver les escoles del poble.

El motiu de creació d'aquest centre és la tradició terrissera tan arrelada al poble, documentada des de principis del segle XVIII fins a l'actualitat, amb una època determinada d'esplendor que va des del mateix segle XVIII fins a la dècada del 1960, amb cinc o sis obradors en actiu. Tots aquests obradors fabricaven un seguit de peces de diferents formes i usos (per a l'aigua, per a l'agricultura, per a usos domèstics, per a la construcció, etc.), imprescindibles per als habitants de la Galera i de la contrada, fins que arriba un moment en què aquests atuells deixen de ser útils i necessaris. Això s'esdevé sobretot a partir dels anys seixanta del segle XX, amb l'aparició del plàstic, l'aigua corrent a les cases, el material anomenat Uralita per a la construcció, etc.; llavors passen a convertir-se en peces destinades a col·leccionistes o a la decoració. Comença la decadència per a la terrissa de la Galera, i també per a la d'altres indrets de Catalunya i del país en general. Aquesta crisi provoca la desaparició de les terrisseries a la Galera, de les quals només en resta una en actiu que és la que ha perdurat fins a l'actualitat, la terrisseria Cortiella.

Per tot plegat, **Terracota, Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera** s'ha marcat com a objectiu prioritari la conservació, valoració i difusió del patrimoni cultural vinculat als canterers del poble de la Galera, així com donar a conèixer les característiques d'un dels oficis més ancestrals del món: el de terrisser, conegut popularment a les Terres de l'Ebre amb el nom de canterer. El Centre disposa de dues sales, la primera dedicada fonamentalment a la terrissa galerenca, i la segona dedicada a exposicions temporals: fotografia, pintura, escultura, artesania, etc. A l'exposició permanent s'explica, pas a pas i d'una forma clara i entenedora, com es crea una peça de terrissa: des que es va a buscar l'argila a l'argiler, passant per com aquesta argila és transformada i treballada fins que es posa damunt del torn i la mà del terrisser transforma un bocí de fang en alguna cosa (un cànter, un cadup, un cossiet, un setrill...); llavors la màgia del foc, mitjançant la cuita, permetrà que aquesta peça crua, sensible i poc útil, es converteixi en una obra durable i consistent. Se segueix el procés com es feia abans i com es fa ara; tot i que hi ha hagut pocs canvis, s'ha cregut convenient constatar-los degudament.

Hi ha també un petit espai dedicat a les característiques de la terrissa d'indrets propers a la Galera: Tivenys (Baix Ebre), Traiguera (Baix Maestrat), Miravet (Ribera d'Ebre), etc. L'espai més

1. MORENO, P.M. "El videojuego: lecciones de la primera cultura multimedia". A: BUSTAMANTE, E., ed. *Hacia un nuevo sistema mundial de comunicación*. Barcelona: Gedisa, 2003 (Multimedia; 25), p. 207.

2. Com diuen DOUGLAS, M.; ISHERWOOD, B. *The World of Goods: Towards an Anthropology of Consumption*. London: Routledge, 1996.

3. BOURDIEU, P. *La distinción. Criterio y bases sociales del gusto*. Madrid: Taurus, 1988. (Ensayistas; 259).

4. ELIAS, N. *El proceso de la civilización. Investigaciones sociogenéticas y psicogenéticas*. México: Fondo de cultura económica, 1989.

5. BAUDRILLARD, J. *Crítica de la economía política del signo*. Madrid: Siglo XXI editores, 1997.

6. SAHLINS, M. *Cultura i razón práctica. Contra el utilitarismo en la teoría antropológica*. Barcelona: Gedisa, 1988. (Colección Hombre y Sociedad; 26).

7. DE-FELIPE, F. "A las puertas del cine interactivo: videojuegos y narrativa potencial". *Tripodos* (2000), núm. Extra, p. 503.

8. MANOVICH, L. *El lenguaje de los nuevos medios de comunicación. La imagen en la era digital*. Barcelona: Paidós, 2005. (Paidós comunicación; 163), p. 315.

9. MILLER, D.; SLATER, D. *The Internet: An Ethnographic Approach*. London: Sage, 2000.

10. GOFFMAN, E. *La presentación de la persona en la vida cotidiana*. Madrid: Amorrortu-Murguía, 1987.

11. DELGADO, M. *El animal público. Hacia una antropología de los espacios urbanos*. Barcelona: Anagrama, 1999. (Argumentos; 229).

gran l'ocupa, però, el que parla de les característiques de les produccions galerenques que es feien i que es fan, com n'ha canviat l'ús, així com l'origen, la història i, una mica, la forma de vida dels terrissers de la Galera. El fil conductor de tot plegat són textos, imatges, peces, eines, i l'explicació d'un guia (opció que es pot sol·licitar). La visita al museu se sol culminar amb una visita a l'obrador de l'únic terrisser en actiu al poble i a la comarca del Montsià, on es pot admirar el treball de la mà de l'artesà al torn en directe, l'antic forn de llenya, el forn actual, etc. i on es podrà entendre d'una manera clara tot allò que s'ha explicat al Centre.

Terracota disposa també d'un dossier didàctic per als col·legis d'educació primària, amb activitats per als nens, pensades per ser fetes unes al mateix Centre i, les altres, a l'escola. També es facilita un dossier per al mestre i un conte per als nens, que té com a protagonista un gat anomenat Galeret, l'objectiu del qual és explicar el procés artesà del terrisser d'una manera amena i entretinguda per als infants. El fet de comptar amb una sala d'exposicions temporals permet que el museu resulti força atractiu, ja que constantment es renova l'exposició i es busca sempre temàtica original, variada i, molt sovint, lligada al món de l'artesanía i les tradicions, seguint d'aquesta manera la línia de l'exposició permanent. D'altra banda, des del Centre, s'intenta portar a terme una tasca constant d'investigació recerca i difusió del patrimoni etnològic, històric i cultural de la població, fet que ajuda a la dinamització tant del patrimoni lligat als terrissers com al patrimoni cultural en general.

José Cortiella Ferrer (1902-1962), canterer de la Galera, treballant al torn. Fons: Terracota, Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera.

Joan Cortiella Martí, canterer de la Galera, treballant al torn, i Josep Cherta, ajudant. Anys cinquanta del segle XX. Fons: Terracota, Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera.

Santiago Rodríguez Muñoz, canterer de la Galera, treballant al torn. Any 1952. Fons: Terracota, Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera.